

VERTEC.

Izhaja
1. dne v
mesecu
in stoji
za celo
leto po
pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
Brez
pošte:
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
šent-
peter-
skem
pred-
mestju
hš. št. 15
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarja 1874.

Leto IV.

Mladini.

Naj se vzdigne melodija
Iz srebernosvitlih strun;
Do oblakov naj se dviga,
Kjer buči viharji šum.
Naj se širi više, više,
Kjer megla neba tekó,
Iz megle naj kvišku plava
Čez najvišjo zvezdo v zrak.

Torej brez obotavljanja
K opraviu, mlada kri!
Vsa zamuda se popravi,
Dokler bije: čas! v uhó.
Naj ne straši te naloga
Dolga, ne pretežek trud,
Hrabrost naj ti v serci giblje,
Da se konec blag rodi.

Spremljaj jo prelepa pesen,
Sladka kot nebeski glas,
Plavaj naglo, kakor ptica,
Ki poganja jo perút,
Kakor ptičica prepevaj,
Te besede na uhó:
Čas beži, izgine kmalu,
Torej naj ga rabi vsak.

Vsako uro in minuto
Rabi in oberni v prid,
In gotovo bode sreča
Preobila tebi v dar,
In po trudu si počivaj,
V novi trud se pokrepcáj,
Stóri to in zvesto slušaj,
Srečna bodeš, mlada kri.

A. Slavič.

Siromak Ivica.

I.

„Odpusti nam naše dolge, kakor tudi
mi odpuščamo svojim dolžnikom.“
Sv. Mat. IV. 12.

Ali ne izgovarjate, otroci, vsak dan te besede? Kedar koli se vaše serce
k Bogu povzdigne, vselej molite: odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpu-

ščamo svojim dolžnikom. Kaj je to? Kaj hočete reči z besedami: „kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom?“ Morda želite, da bi Bog vam naložil vse one pregrehe in krivice, s katerimi ste njega, največjo dobroto; tisoč in tisočkrat razžalili v enem samem dnevu? Ne, to nij tako. Čujte, kako je vaš verstnik úmil rabiti te besede, kajti vsa naša dela se morajo skladati z našimi dobrimi namerami.

Bilo je nekega leta. Letina je bila jako slaba, a živež drag; kruha je bilo malo in nastala je velika draginja. Mnogo ljudi je terpelo glad, a to ne samo na kmetih nego tudi po tergih in mestih.

Bil je siromašen deček na visokej gori; podá se v dolino, da bi si izprosil skorcjico suhega kruha pri dobrih in usmiljenih ljudeh. Ivica — tako se je zval ubogi deček — do sedaj še nikoli nij prosil po hižah premožnejših ljudi, ker mu tudi nij bilo treba. A velika sila ga je prignala do tega, da je moral sedaj tudi on prositi darov po sosednih hižah. Sram ga je bilo iz začetka, da se skoraj nij upal k višku pogledati. Ivica je bil najstarejši med svojimi brati in sestrami. Vedel je, da je uže jako malo zalogajev kruha pri hiži, pa da ne bi njegovi dobri bratje in sestre denes manjšega koščka dobili nego včeraj, odločil se je, da si poišče za ta dan kje drugej malo kruha. Šel je tedaj z gore v dolino, hodil dalje in dalje, dokler ne pride do velike in lepo zidane hiže. Hotel je naravnost v kuhinjo, ali serce mu nij dalo. V tem zapazi zunaj na dvorišči Slavka, ki derží dober kos kruha v roki. Slavko, kakor bi ne videl Ivica, ubogega gosta, veselo teka po dvorišči, ter meče krušne drobtinice kokošim in piščetom, ki okolo njega skačejo ter željno gledajo na njegov velik kos kruha.

Ivica ga tam od strani gleda, in si misli: „Oh, da je meni vsaj ona mervica kruha, kar ga kokoši pozobljejo.“ Primakne se bližej k Slavku, in ko vidi, da ga Slavko gleda, pristopi še bližej.

„Si li to ti Ivica?“ reče mu Slavko, „nu, kaj bi rad?“ — „Prosim te mervico kruha,“ odgovori Ivica z žalostnim glasom.

„Kaj? — še sam ga nijmam dosti, pojdi v hižo, pa ti ga bodo dali,“ reče mu Slavko, ter meče kruh psičku, ki se vanj zaletuje. Siromašni Ivica zarumení od velike sramote; tiho odide iz dvorišča, gre naravnost domóv in se vleže lačen v posteljo.

Ko je molil svojo večerno molitev in je prišel do besedí „odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom,“ na enkrat prestane ter se globoko zamisli, ker jako je bil hud na svojega verstnika Slavka! Sklene, da bode stvar dobro prevdaril, ker vedel je, da se Bogu ne sme zlagati. „Dà, dà,“ reče sam sebi po dolgem molčanju — „dà, jaz mu odpuščam, akoravno je tako gerdo z manoj ravnal. Zakaj bi jaz, ki Boga vedno želim, a on me ipak ne kaznuje za vsako razžalenje, zakaj bi jaz ne odpustil in ne prosil za dečka, ki baš (ravno) tako greší, kakor grešim tudi jaz proti svojemu Bogu?“

Svojo navadno večerno molitev dokončavši, pridene še te besede in pravi: „O ljubi Bog! nágni Slavkovo serce k ljubezni, in podeli mu milost, da spozna svoj pregrešek.“ — Ivica zaspí na to.

II.

„Otroci moji, ne ljubímo svojega bližnjega samo s pusto besedo, nego pokažimo mu svojo ljubezen v dejanji in resnici.“

Sv. Jan. 1. III. 38.

Poslušajte me, prijateljski moji, povedati vam hočem še nekaj o Ivici, kako je on tudi v dejanji pokazal te besede, katere ste uže slišali v začetku te pripovedke. Vsadite si je globoko v serce, da ostanete zmirom dobri in ljubeznjivi otroci.

Zapomnite si tedaj dobro te le besede: „Ne ljubímo svojega bližnjega samo z besedo in z jezikom, nego pokažimo mu svojo ljubezen tudi v dejanji in resnici.“

Ivica je pogostoma hodil v goro, a na verh gore, kakor vam sem uže povedal, je stala ubožna kočja njegovih bratov in roditeljev. Po bližnjem gozdu je Ivica nabiral derva in travo, ter vse to nosil v sosedno vas na prodaj. Tako je dobil kak krajcar, ki ga je dal svojim roditeljem, da bi kupili kruha.

Bilo vam je to nekega dne. Ivica je nabiral travo po gozdu, kar na enkrat nekaj zašumí. Ivica privzdigne glavo, da vidi kaj je, ali kako se začudi, ko vidi pred saboj stati objokanega Slavka, to je baš onega Slavka, kateri mu pred malo dnevi poprej nij hotel pomolíti drobtinice kruha. „Kaj ti je Slavko, da se jokaš?“ vpraša ga Ivica, „kaj se ti je zgodilo?“

„O dragi Ivica“ odgovori jecljaje Slavko, „oh da ti znaš, kaj se mi je zgodilo, oh jaz nesrečnež!“

„Nu, kaj neki?“ vpraša ga zopet Ivica.

Slavko začne pripovedovati: „Oče mi je rekel, da naj čuvam krave, a jaz siromak, nič ne vem, kaj me je motilo, pustil sem krave in sem šel v gozd nabirat jagod; v tem se mi je pa izgubila lepa junica (telica).“

„Najlepša junica se mi je izgubila,“ ponavlja Slavko in se joka. „Dolgo je uže iščem po gozdu, nu ne morem je nikjer najti.“

„Pa kako to? Ali nij imela zvonca ob vratu?“ vpraša Ivica.

„Nij. Baš zato mi je oče naročil, da naj pazim na njo. Hodi z mano Ivica, hodi; ti bolje poznaš goro in gozd nego li jaz, in pomagal mi jo bodeš iskati.“

„In pomagal mi jo bodeš iskati,“ ponavlja Ivica, „to se res lahko reče; ali kedó pojde v vas, da prodá derva in travo, katero sem nabral?“ Zdaj Ivica malo pomisli ter reče sam pri sebi: Ali moram res pustiti svoje delo, ter pomagati onemu, ki mi malo prej nij privoščil skorjice kruha — —. Ivica se zopet zatopí v globoke misli ter ne vé, kaj bi storil. Naposled se spomni besed: „Pokažimo svojo ljubezen v dejanji in resnici,“ veselo poskoči in reče: „Hajdi Slavko, pomagal ti bodem junico poiskati, znan mi je malo ne vsak panj v našem gozdu. Kaj misliš, kod je krenila junica?“ Slavko mu pokaže na desno v gozdu, ker tam so se krave pasle. Obedva dečka se odpravita, da poiščeta junico.

„Ali,“ vpraša Ivica Slavka, „kje so pa ostale druge krave? Razgubile se bodo vse, predno junico najdeva!“

Slavko pravi, da mu so obljubili sosedje, ki delajo kraj gozda, pripaziti na krave, dokler si on poišče izgubljeno živinče. Oba se zdaj podasta navkreber, zdaj zopet nizdolu, hodita na vse strani, zdaj na desno, zdaj na levo — ali zastonj, junice nij, pa je nij! Slavko se joka ter pravi: „O ti nesrečno živinče!“ — „Reci raje: nesrečna neposlušnost,“ pristavi Ivica „ti si sam kriv, nihče drugi. So li te morda jagode prosile, da jih bereš?“ Slavko joka in joka; čim bolj išče izgubljeno junico, tem bolj cvili in se joka.

„I ne jokaj se vendar tako hudo,“ reče mu Ivica, „serce se mi terga od žalosti, kedar te čujem, da se jokaš.“ —

Solnce je uže zahajalo in noč se je približevala, a junice še zdaj nij. Slavko je imel dober kos hodá do doma. — „Ne žali se preveč,“ reče mu Ivica, „ako Bog dá, jutri ko dan zazori, se junica najde; a obetam ti, da ti jo tudi jutri pomorem iskati. Bog daj, da bi ti mogel jutri vesel glas sporočiti!“

Slavko se zahvali Ivici za njegov trud, da mu je pomagal iskati zgubljeno živinče. „Za Boga te prosim, Slavko, povej doma vse po pravici in ne laži se; Bog te čuvaj laži,“ reče mu pri odhodu Ivica; „pomisli, da je Bog vse videl, kar si do sedaj delal in govoril, on bode tudi slišal, kaj bodeš rekel doma očetu. Po pravici mu povej, da si bil neposlušen in prosi ga, da ti odpusti.“

Tako sta se razstala. Ivica se podá navkreber v goro ter hvali Boga, da je mogel tudi v dejanji pokazati ljubezen do svojega bližnjega. A Slavko se spustí otožen in truden doli po rebro premišljuje svoje neubogljivost. — Pozneje bomo slišali, kako se je našla junica.

III.

Ivica se otovori s travo, ki jo je našel, in veselo stopa proti domu. Prišedši do doma, kara ga mati in mu reče: „Zakaj nijsi, nemarnež, odnesel trave v vas, da bi jo bil prodal? Kaj si delal ves čas od polu dveh do zdaj? Ali tako slušaš svojo mater?“

„Odpusti, ljuba mati!“ odgovori Ivica, „ter dovoli, da ti povem vse, kaj se mi je dogodilo. Prišel je k meni Slavko, in mi je potožil, da se mu je izgubila junica; jokal se je, da ne sme domóv, ter me je prosil, ne bi li mu hotel pomagati, da jo skupaj iščeva. Smilil se mi je siromak in žal mi ga je bilo; a dobro znam, da to nij nobena šala izgubiti lepo junico. Šla sva tedaj oba, da jo poiščeva. V tem, da sva jo iskala, začelo se je tudi mračiti, in prekasno mi je bilo, da bi bil nesel travo v vas. Ali ne serdi se ljuba mati, jutri zgodaj vstanem, ponesem travo v vas in prodam jo, ter prinesem kruha za zájutrek.“

Ko je Ivica govoril o junici, zagleda si očeta, ki je šel domóv in pred sabo gonil junico.

„Oh,“ zavpije Ivica, „poglejte Slavkovo junico! Hvala Bogu, da se je našla!“

„Nič ne vem, čija je ta junica,“ reče oče, našel sem jo tam v gozdu, in sem jo prignal domóv za to noč. Jutri se bode uže našel njen gospodar.“

„Jaz vem, čija je,“ vzklikne Ivica, „jaz vem,“ in radost mu se po licih razlije. Povedal je zdaj očetu vse, kaj in kako je z junico. „Pusti me, oče, pusti me,“ reče, „da grem takoj k županu Pepelniku, naj si pride po živinče.“

Oče mu razloží, da je uže kasno, in da do Pepelnika nij blizu; „dosti je“ reče mu, „da greš jutri zarano.“

„Oh, pusti me, dragi oče,“ prosi Ivica, „tekel bom, poznam vsako stezo in šel bom onod, koder je naj bliže; pusti me oče, da grem! Kako bode vesel Slavko, ko mu prinesem veselo sporočilo. Vso noč siromak ne bode spal, ako ne zvé, da se je našla izgubljena junica! — Vsaj si mi večkrat dejal, ljubi oče, da ne smemo odlašati svojih dolžnosti; a dolžni smo storiti kolikor moremo na korist svojemu bližnjemu. Pusti me tedaj, oče, pusti me, da grem!“

„I nu pa pojdi, dragec moj,“ reče mu oče; „Bog bodi s tabo, dokler se ne verneš!“

Ivica vzame verv, priveže jo junici okolo rogov in se odpravi k Pepelniku, ne mislé na daljni pot, ne trud, ne glad. Noč je bila prekrasna; polna luna je svetila po gorah in dolinah. Ivica se približa do županove hiže. Ko blizu pride, pozdravi ga pes ter močno zalaje. Čim bliže on, tem bolj laje pes. Oče župan se oberne k vratom, da vidi, kedó je. Ivica je ravno slišal besede Slavkove, ki se joka ter pravi: „Nečem se, oče, lagati, povedati hočem vse, kako se je dogodilo. A Ivica mi je obečal (obljubil), da bode junico morda še denes našel in jo k nam prignal.“ —

„Tukaj je, tukaj!“ kričí Ivica uže iz daleč, „ne jokaj se Slavko, tukaj je!“

V tem odpelje junico na dvorišče, a on stopi v hižo. Slavko skoči, da bi Ivico objel in poljubil. „O dragi Ivica! hvala ti, lepa hvala!“

„Lepo je to od tebe, dragi Ivica,“ reče Slavkov oče, „a zakaj si tako pozno prišel; vsaj bi bil junico tudi jutri lahko prignal!“

„Ne smemo odlašati, kedar delamo na korist svojega bližnjega; ali nij res, oče župan? Meni so te besede zmirom na mislih, zato se jih vedno držim, a kakor mislimo, onako moramo tudi delati. Pa pustimo zdaj to; spravite si junico hitro v hlev, da si vzamem verv ter bežim zopet domóv.“

„Ne, ljubi moj, ne,“ reče Pepelnik, „ti bodeš večerjal z nami.“ Ivica se izgovarja, da ne more, ker uže zjutraj zarano mora v vas, da prodá nekoliko trave ter kupi kruha za zájutrek.

„Težko se kruh zasluži, posebno o draginji, kakovšna je dandenes,“ reče Ivica, „ali hvala Bogu, mlad sem in čverst za delo, zato se tudi ne bojim, da ne bi mogel kruha dobiti; prosim vas tedaj, dajte mi verv, ker se mi mudi.“

„Počakaj malo,“ reče županja, „ponesi vsaj domóv nekaj za večerjo.“

„To rad storim, ako mi kaj daste, kajti glad pri nas doma nij nič novega.“ Županja naloži v košarico kruha, sira in jajec. Ivica vzame košarico in poslovivši se od vseh, napravi se domóv.

„Bog naj te blagosloví,“ reče oče župan, — „ter bodi zmirom tako zvest in natančen v svojih dolžnostih do bližnjega, in dobro se ti bode godilo!“

„Hvala vam na vsem, lahko noč!“ —

Ivica si zapoje pesnico „Glejte že solnce zahaja — —“ ter jo hitro briše do doma.

Od tega dne je Ivica vsak dan molil k Bogu, da bi dal dobro serce Slavku kateri mu nij hotel dati drobtinice kruha, ko ga je enkrat prosil na dvorišči. Ivičin oče in mati sta se radovala in hvalila Boga, da jima je dal tako dobrega, poslušnega, poštenega in vrednega sina, kakor je Ivica. — Bog daj, da bi bili tudi vi, otroci, tako dobri in pošteni. Prosite vsak dan Boga za to veliko milost in dal vam jo bode.

(Iz hervoščine.)